Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 126.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

PONIEDZIAŁEK 5 Czerwca 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rozne uwagi.
	6	27 1. 99	+12. 5	5. 38	ZPł. Zachodni	słaby	Pochmurno	
2	2	2. 19	+16. 0	6 44	ZPn. Zachodni	,,	,,	
	10	2. 37	+12. 5	5. 35	ZPn. Zachodni	,,	Pogoda z Chmurami	

Wiadomości krajowe.

AUSTRYA.

Wiédeń 29 *Maja.* Nowe poczyniono odkrycia tkanki intryg, którą arystokracya usnuła na d. 26 maja. Że już arystokracya wiedziała naprzód o tych wypadkach, nie podpada wątpliwości, gdyż z wielkim pośpiechem w nocy z d. 25 na 26 opuszczała miasto, aby nie być świadkiem, mających nastąpić krwawych wypadków. Hr. Montecuccolli otrzymał z dworu w Innsbruku przez Hr. Hoyos nominacyą na ministra, aby w miejsce obecnego, utworzył ministeryum reakcyjne. Aby się odważyć na ton krok, i nowe ministeryum ogłosić, chciano najprzód legion akademików znieść i rozbroić, następnie miano przedsiewziąść purylikacyą gwardyi narodowéj, usuwając z niéj tych członków którzy mieli udział w burzliwéj petycyi z d. 15 maja, a przez to utworzyć czarno żółtą kohortę, powolną na wszelkie rozporządzenia. Lecz plan się nieudał, w miejsce rozwiązania legionu akademików, w jednéj chwili zjawił się korpus uzbrojonych robotników, a liczne barykady poprzeżynały ulice.

(G. Wr.)

— *Dnia* 31 *Maja.* —

Przedwczoraj o godzinie 10 wieczór przyjmowano w auli uniwersyteckiéj deputacyą Ołomunieckich i Berneńskich studentów, która w imieniu uniwersytetu ołomunieckiego i liceum berneńskiego wynurzyła sympatye swoje i uwielbienie dla studentów wiédeńskich; na mowę studenta ołomunieckiego odpowiedział professor Zeissig i zaczął w te słowa: „Mówią, iż żaden dobry mowca nie zaczyna od stworzenia świata. Ja nie mam do tego pretensyi, dla tego właśnie zaczynam od stworzenia świata. Następnie rozwinął dzieje stworzenia jak człowiek wyszedł od Boga czysty, prosty i pracowity, (homo laboriosus) w krótce potém stał się dumnym wyniosłym, i wyrodził się w nowy gatunek (homo aristocraticus), jak daléj między temi dwoma gatunkami wywiązał się trzeci (homo bureaucraticus który wraz z arystokratą gnębił laboriosusa, aż nareszcie odrodzony w świetle i prawdzie, walczący za prawem powstał homo studiosus. To humorystyczne rozwinięcie przyjęto hucznemi oklaskami. Kilku jeszcze mowców wystąpiło z podziękowaniem deputacyi za okazane spółczucie, poczém zgromadzenie rozeszło się wśród powszechnéj wesołości.

(D. P.)

— *Dnia* 1 *Czerwca.* —

N. Pan najwyższym reskryptem datowanym z Innsbrucka 26 maja 1848 przyjął przedstawione mu z strony ministeryum wnioski pod względem rozciągnienia najwyższego aktu ułaskawienia z dnia 26go marca r. b. na wyłączone z niego indywidua, w wypadkach galicyjskich r. 1846 skompromitowane, mianowicie zaś: *a)* akt ułaskawienia z d. 20 marca r. b. dla skazanych za zdradę stanu poddanych galicyjskich i krakowskich, i do tych rozciągnąć, którzy obok zdrady głównéj innych jeszcze zbrodni za winnych zostali uznanymi. *b)* Ułaskawionym tak poprzednim aktem, jakoteż obecném jego rozszerzeniem, galicyanom, wszelkie skutki prawne połączone z zapadłymi na nich karnymi wyrokami, wraz z kosztami sądowemi i wynagrodzeniem wyrządzonéj skarbowi publicznemu szkody darować. Tylko co do ułaskawionych więźni stanu duchownego zastrzega się, iż pełnienie przez nich nadal obowiązków duchownych, od zezwolenia ordynaryatu zależéć będzie. *c)* Odnośnie do postępowania sądowego karnego przeciwko sprawcom dopełnionych gwałtów przez chłopów galicyjskich w r. 1846 na swoich panach i ich oficialistach, śledztwa jakie zarządzono, których nastąpiła kwalifikacya do postępowania kryminalnego, lub istota czynu tak jest wyjaśnioną, że do takowéj kwalifikacyi przystąpić można, winny być prowadzone daléj z największym pośpiechem, z wolnéj nogi, z uchyleniem wszelkich okoliczności do zaskarżonego czynu nie należących, zapadłe zaś wyroki karne, dla zastósowania zastrzeżonego sobie ułaskawienia przez J. C. Mość w podobnych przypadkach winny być na drodze najwyższego sądu i ministerstwa sprawiedliwości N. Panu przedstawione. Sprawy które nie zawiérają nadmienionych warunków, mają być zniesione.

W zastósowaniu się do tych najwyższych ułaskawień w których naród uzna nowy dowód najwyższéj wspaniałomyślności monarchy, jakoteż dla

uniknienia wszelkich wzburzeń jakieby sprawić mogło śledztwo sądowe względem bersztów którzy spowodowali lud wiejski do gwałtów na panach, przedsięwzięto stósowne kroki do ich wykonania, a mianowicie zarządzoném zostało bezzwłoczne uwolnienie pięciu pozostałych jeszcze więźniów na Spielbergu, którzy oprócz zdrady stanu za inne zbrodnie w celach politycznych dopełnione, skazani, amnestyą z d. 20 marca r. b. nie byli objęci. Wiedeń 30 maja 1848. — Minister sprawiedliwości (podp.) *Sommaruga.*

Ministeryum ogłosiło utrzymanie się dekretu cesarskiego z d. 16 Maja r. b. stanowiącego, iż obiory jedynie tylko do jednéj izby mają być przedsięwzięte, któréj będzie służyć prawo roztrząśnienia konstytucyi nadanéj. Deputowani przeto, bez względu na wysokość podatku obierani być mają.

Stósowne polecenia poprzesyłano zarazem do naczelników prowincyj. (G. d. W.)

— *Dnia 2 Czerwca.* —

Na wniosek rady ministrów, N. Cesarz raczył uwolnić feldmarszałka hr. Hoyos od obowiązków naczelnika gwardyi Narodowéj, w miejscu którego ministeryum na przedstawienie komitetu obywatelskiego i w porozumieniu z ministerstwem wojny, zamianowało pułkownika Pannasch tymczasowym dowódzcą téj gwardyi.

Komitet obywatelski wydał w ostatnich dniach dwie odezwy; jednę do obywateli Wiédnia, w któréj ich zawiadamia, że głównym celem jego jest urządzenie stosunków miejskich w ten sposób, aby wszystkie stany miały równy udział w życiu politycznem i dobrodziejstwach publicznéj oświaty, że wyznaczył komitet finansów, robót publicznych i oświecenia, aby na drodze powszechnego braterskiego współdziałania przywróconém zostało wzajemne zaufanie, i na tych zasadach pomyślna przyszłość została zapewnioną — że nakoniec sprawozdanie z swoich działań drukiem do powszechnéj wiadomości podawać będzie; drugą do robotników stolicy, wzywając ich, aby w przyjętéj przez nich zasadzie szanowania prawa własności nadal wytrwali, i na wysokości zjednanéj sobie ostatniemi czasy opinii szlachetności i uczciwości utrzymać się starali. (G. d. W.)

WĘGRY.

Peszt 25 Maja. Donoszą z Agram pod d. 23 Maja, iż Br. Jelachich poddał się rozporządzeniom ministeryum węgierskiego, i poddanie to, ogłosił w dzienniku Kroackim, wzywając mieszkańców Kroacyi, Slawonii i Dalmacyi, aby ministeryum węgierskiemu byli posłusznemi. (G. d. W.)

Peszt 27 Maja. Rząd nasz wysłał kilku lekarzy do Braiłowa i Galaczu, dla obserwowania postępu cholery. Zdaje się jednak że z tém jest połączona i polityczna obserwacya. — Austryackich bankocetli już tu więcéj nie biorą. Publiczne kassy pojedyncze jedynie sztuki zmieniaja, gdy nawet przy obecnym odłączeniu węgierskich finansów nie są do tego obowiązane. W krótce mają tu wyjść węgierskie bankocetle dla usunięcia zupełnego austryackich.

— *Dnia 28 Maja.* —

Ostatnia Wiédeńska rewolucya wzbudziła tu wielką powszechną radość. Spodziéwamy się nakoniec, że reakcyjne i jezuickie stronnictwo dworu zupełnie jest pokonane, lub téż do walki o życie i śmierć wyzwane. Nasze ministeryum wysłało natychmiast kuryera do Innsbruku, aby króla do niezwłocznego powrotu do Wiédnia lub do Węgier nakłonić. Gdyby się jednak to nie udało, to przynajmniéj arcy-xiążę Stefan ma niezwłocznie powrócić. Troszczą się o to, aby reakcyjne stronnictwo nie wstrzymywało szlachetnego arcy-xięcia, by przez to intrygi co do Węgier bezpieczniéj knuć mogło. W każdym jednak razie poradzi sobie nasze ministeryum. Ban Kroacyi już zupełną wydał wojnę węgierskiemu ministeryum. Powstańcy Raizowie w Banacie wezwali Bana i Czechów o pomoc. Węgierski minister wojny jenerał major Méssaros, gorliwie zajmuje się wojennemi przysposobieniami. Nasze miasto Peszt ma być otoczone murami na 2 sążnie wysokiemi. Już poczyniono anszlagi na sypanie wielkich wałów. (G. Wr.)

CZECHY.

Praga 27 Maja. Prezydent gubernialny w porozumieniu z prezydującymi w innych gałęziach administracyi postanowił zaprowadzenie odpowiedzialnéj rady rządowéj, a zatém *rządu tymczasowego.* Hr. Thun przytoczył jako powód do środka tę okoliczność że położenie rzeczy wymaga spiesznych postanowień, które przechodzą obręb działalności władz istniejących, związki zaś z ministeryum Wiédeńskiém są przerwane (?). **Rada rządowa składa się z 8 członków, z których sześciu już zostało mianowanych, tymi są:** pp. Polacky, Rieger, Brauner, Borrosch, hr. Nostitz i Strobach. Ob. Rieger i Nostitz udają się dziś jeszcze do Insbrucka dla otrzymania stósownego od Jego C. Mości przyzwolenia. (G. w. W.)

Wiadomości zagraniczne.

ROSSYA.

Z Rossyi w Maju — Uzbrojania się Rossyi po rewolucyi lutego na obszerną skalę przedsięwzięte, teraz prawie już są uzupełnione; takowe początkowo przeznaczono przeciwko Niemcom. Do położenia jednak finansowego łączą się i inne zapory, — usposobienie umysłów pomiędzy niewolnikami, obsadzenie Polski, wojna kaukazka, nareszcie wzburzenie umysłów w prowincyach nad-Baltyckich, pomimo że szlachta Liwlandzka przesyła konie dla armii. Że nie jest tam zupełnie bezpiecznie, przekonują wiadomości allarmujące, które w Rossyi „gdzie nic ma nic jawnego, prócz tajnéj policyi,“ więcéj jak gdziekolwiek na uwagę zasługują, i władze utrzymują w ciągłéj trwodze. Najmniéj znaczące krawalle z żelazną tłumią surowością, gra wyrazów jak np. „Fressfreiheit“ pociąga za sobą ściśle śledztwo kryminalne. Na Podolu miało wybuchnąć powstanie chłopów, szlachta i władze uciekły, a ko-

zaki liniowe wzbraniały się tam maszerować. W nad-Baltyckich prowincyach rozszerzyła się pogłoska, że cała cesarska familia do Rygi na mieszkanie przybędzie. Byłoby to prawie ucieczką z Petersburga. Ostatnie dni roztrzygną co do tego. To jest tylko pewna, że napół zniszczony zamek w Rydze spiesznie przyrządzają do stanu mieszkalnego. Za zupełną pewność tych wiadomości ręczyć nie można, jednak o takowych więcéj niż pogłoski donoszą. Lękam się (mówi korespondent) aby tu w Rossyi nie odbyto ostatniego aktu rewolucyjnéj dramy. (G. w. W.)

PRUSSY.

Berlin 31 *Maja.* Nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister przy dworze portugalskim, tajny radca legacyjny hr. Raczyński, w takimże samym charakterze przy dworze królowéj Hiszpanii akredytowanym został. (P. S. A.)

NIEMCY.

Hamburg 29 *Maja.* Według pewnych wiadomości, warunki do zawieszenia broni przez Anglią podane, są: opuszczenie Jutlandyi i północnego Szleswigu przez wojska związkowe. Opuszczenie Alsen przez Duńczyków i wydanie zabranych okrętów z zupełnym ładunkiem. Warunki te uzyskały już ratyfikacyą z strony Pruss, oczekujemy tylko takowéj z strony Danii. Jeżeli to nie nastąpi, niemieckie wojska daléj postąpią. (G. Wr.)

FRANCYA.

Paryż 27 *Maja.* Piędziesiątu reprezentantów uczyniło wniosek, aby nie zupełnie jeszcze uchylone prawo skazujące na wygnanie familią Bonapartego, zupełnie zniesioném zostało. Wczoraj wieczór klub Barbesa rozpoczął swoje posiedzenia. Obywatel Lamieussens jest vice prezydentem, a Barbes chociaż uwięziony, prezydentem. W skutek ostatnich z Neapolu wiadomości, komissya wykonawcza odbyła naradę, i niebawem wysłała nadzwyczajnego kuryera z instrukcyami do admirała Baudin. Mówią, iż Baudin zażądał zwrotu 800,000 fr. za poniesione w Neapolu przez Francuzów szkody. Król Neapolu znowu zatknął trójkolorową chorągiew. W całych Włoszech, wiadomości o wypadkach w Neapolu wielkie wzburzenie przeciw królowi wywołały. (G. Wr.)

Na wczorajszém posiedzeniu zatwierdzono następne postanowienia: 1) członkowie wykonawczéj komissyi są uwolnieni od brania udziału w zwykłych pracach zgromadzenia Narodowego; jednak komissya, dla dania żądanych wyjaśnień ma przybyć wśród zgromadzenia, skoro do tego żądaniem poselstwa najmniéj z 40 członków, przez prezydenta wyznaczonego, wezwane będzie, 2) wykonawcza władza ma prawo być słuchaną.

Komissya trudniąca się roztrząsaniem kwestyj konstytucyjnych, czynnie pracuje; posiedzenia swoje odbywa późno w noc. Słychać, iż główne pytanie co do prezydenta, stanowczo załatwioném zostało. Prezydent ma być wybranym przez powszechno proste i następnie gminami głosowanie na lat trzy. Takiemu demokratycznemu głosowaniu mają równie ulegać: jeneralni radzcy departamentów, sędziowie pokoju, i oficerowie gwardyi Narodowéj; wszystkie te wybory zarówno mają co trzy lata się odbywać. Na wniosek komissyi, ma być jedna tylko izba prawodawcza; lecz chcą utworzyć całą, lub też po części obieralną radę stanu, która ma być obowiązaną do wypracowania wszelkich wniosków do dekretów rzeczypospolitéj.

Komitet wyznań zajmuje się roztrząsaniem wniosku, tyczącego utrzymania kardynałów i arcybiskupów, którym rocznie 12,000 fr. przeznaczono, i żaden duchowny nadal nie ma mieć więcéj dochodu. Wniosek ten komissyi niższéj odstąpiono. Wielu członków mniema, że w teraźniejszych krytycznych czasach i 12,000 fr. na pojedynczą osobę jest za wiele.

Monitor obejmuje sprawozdanie o położeniu banku do d. 25 Maja wieczór. W dniu tym bank posiadał gotówki 64,669,363 fr. 10 Ct. w Paryżu, a w salach posiłkowych 56,799,929 fr. Obieg zaś bankocetli, które na żądanie właścicieli winny by już być wymienione, wynosi 404,273,800 fr. (P. S. A.)

Przedmiotem powszechnych rozmów jest uwięzienie z Paryża p. Emiliano Thomas prezesa warsztatów narodowych, dokonane w sposób tak nagły i tajemniczy, że od dwóch dni napróżno starają się odgadnąć powody podobnego z nim postąpienia. Minister robót publicznych wezwawszy do siebie wczoraj p. Thomas, żądał od niego aby się podał do dymissyi jako prezes warsztatów narodowych, i oświadczył mu, iż się ma natychmiast udać do Bordeaux w missyi rządowéj. Wręczywszy mu listy do prefekta departamentu Garonny, wyprawił go w towarzystwie dwóch ajentów do miejsca przeznaczenia, niedozwoliwszy mu nawet pożegnać się z rodziną. (*D. P.*)

WŁOCHY.

Neapol. Izba deputowanych została rozwiązana. Z obywateli wziętych w niewolę dziewięciu rozstrzélano. Deputacya Neapolitańczyków ma się udać do Paryża, z prośbą o pomoc od rzeczypospolitéj francuzkiéj.

Wiadomości z teatru wojny 17 Maja. Austryacy w liczbie 4000 stali pod Trewiso. 18, część ich posunęła się ku Postoma, 19 opuścili całkiem Trewiso. Vincenzę szturmowali 20go ale bezskutecznie, Manin, Tomaseo, prezes i minister wenecki znajdowali się z 1000 wojska z Wenecyi w Wincenzy gdzie 21go przybył jen. Durando z całym swoim korpusem. Część korpusu jen. Thurn, weszła już do Werony. (Gazety medyolańskie mówią że 15,000.) (*D. P.*)

Florencya 20 *Maja.* W dniu wczorajszym niezmierna massa ludu, zerwała herby burbonów z Hotelu Neapolitańskiego poselstwa, a włócząc takowe po ulicach, na placu tracenia złoczyńców spaliła, przy okrzykach: „precz z zdradzieckim królem! precz z Ferdynandem II. bombardierem (bombardatore!) precz z rzeźnikami ludu! śmierć wszystkim burbonom!" (G. w. W.)

Doniesienia Urzędowe.

W Imieniu

NAJJAŚNIEJSZEGO FERDYNANDA I.

Cesarza Austryi Króla etc.

Cesarsko-Królewski Trybunał Miasta Krakowa i Jego Okręgu wydał Wyrok następujący:

Działo się w Krakowie w gmachu Władz Sądowych pod Licz. 106 przy ulicy Grodzkiéj na Audyencyi Publicznéj Ces. Król. Trybunału Miasta Krakowa i Jego Okręgu dnia dwudziestego czwartego Maja tysiąc ośmset czterdziestego ósmego roku.

Wydział II.

Obecni:

Brzeziński Sędzia Prezydujący,
Sokalski }
Lorentski } Sędziowie.
Widerakiewicz Pisarz.
(podpisano) *Brzeziński. Widerakiewicz.*

W skutek oświadczenia kupca Jana Matyska przez podanie na dniu dzisiejszym do N. 3,416 uczynione, że jest w stanie niewypłacalności, obok czego złożył klucze wraz z Inwentarzem billans majątku swego obejmującym.

CESARSKO-KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ

na zasadzie Artykułu 5go, oraz postępując w porządku Artykułu 13, 18, 19 i 21, Kodexu Handlowego Księgi IV., Handel pod firmą Jana Matyska w Krakowie w Gminie I. pod L. 103 istniejący, za upadły z dniem dzisiejszym ogłasza, przyłożenie pieczęci na całym majątku upadłego postanawia i o dopełnienie téj czynności Ces. Król. Sąd Pokoju Okręgu I. Miasta Krakowa wzywa. Osobę upadłego pod baczne oko Ces. Król. Dyrekcyi Policyi Miasta Krakowa oddaje, — Kuratorami upadłości Józefa Jana dwojga imion Verderbera kupca i Obywatela Miasta Krakowa i Wincentego Nawrańskiego Adwokata mianuje, — na Kommissarza upadłości z grona swego Sędziego Lorentskiego wyznacza, i Wyrok swój przez pisma publiczne ogłosić postanawia. Wpis tymczasowo w ilości złot. polsk. 20 ustanawia, który po zrealizowaniu massy przedewszystkiém opłacony być ma

Osądzono w pierwszéj Instancyi z exekucyą tymczasową bez kaucyi.
(podpisano) *Brzeziński. Widerakiewicz.*

Zaleca i rozkazuje wszystkim Komornikom Sądowym i t. d.
(podpisano) *Brzeziński Widerakiewicz.*

Zgodność niniejszego Wyciągu Głównego na rzecz Kuratorów upadłego handlu wydanego z Wyrokiem Oryginalnym Trybunału poświadcza C. K. M. Krakowa i J. Okr. Pisarz (podpisano) *Widerakiewicz.*

(M. P.)

Za zgodność odpisu tego z Wyrokiem Oryginalnym poświadcza C. K. Trybunału M. Krakowa i J. Okr. Pisarz *Widerakiewicz.* (2r.)

Nro 5065.

OBWIESZCZENIE.

Podaje się do powszechnéj wiadomości, że w myśl rozporządzenia C. K. Kommissaryatu Nadwornego z dnia 5go b. m. i r. Nr. 1,536 Dep. I., odbędzie się w Biórach C. K. Urzędu Cyrkularnego w d. 9 Czerwca r. b. o godzinie 11téj z rana publiczna głośna *in minus* licytacya, na wypuszczenie w przedsiębiorstwo odbudowania nowego pokładu na mostku przy ulicy Krupniczéj na korycie roboczém rzéki Rudawy sytuowanym. Cena do licytacyi w kwocie złotych polskich 304 naznacza się. Na *vadium* każdy z pretendentów złoży kwotę złotych polskich 36. Inne warunki w Biórach C. K. Urzędu Cyrkularnego przejrzane być mogą.

Z C. K. Urzędu Cyrkularnego.
Kraków dnia 31 Maja 1848 r.

Terlecki,
C. K. Komiss. Cyrk.

CENY ZBOŻA

Na Targowicy publicznéj w Krakowie w trzech gatunkach praktykowane.

Dnia 29 i 30 Maja 1848 roku.	1. Gatunek				2. Gatunek				3. Gatunek			
	od		do		od		do		od		do	
	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr	zł.	gr
Korzec Pszenicy..	—	—	28	—	—	—	25	—	—	—	21	—
„ Żyta . . .	—	—	24	6	—	—	22	—	—	—	20	—
„ Jęczmieni.	—	—	19	—	—	—	17	—	—	—	15	—
„ Owsa . .	—	—	13	15	—	—	12	—	—	—	11	—
„ Grochu . .	—	—	28	—	—	—	26	—	—	—	—	—
„ Jagieł . .	—	—	48	—	—	—	44	—	—	—	38	—
„ Rzepak zi.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Rzepak le.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Ziemniaki	8	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Koniczyny	—	—	84	—	—	—	80	—	—	—	—	—

Centnar siana od złp. 2 gr. 27, do złp. 2 gro. 12.
„ słomy od złp. 2 gr. 6, do złp. 1 gro. 27.
Spirytusu garniec z opłatą od zł. — gr. — do zł. 7 gr. 24
Okowity „ „ od zł. — gr — do zł. 7. gr. —

Sporządzono w Biórze C. K. Kommis. Targowego
Kraków d. 23 Maja 1848 r.

C. K. Kommissarz Targowy
Delegowany *Brudzyński* *W. Dobrzański.*
C. K. Kom. Policyi.

Doniesienia prywatne.

Niżéj podpisany, zawiadamia komu o tém wiedzieć należy, iż za żadne artykuły przez żonę jego Antoninę z Kruczkowskich na kredyt brane, lub pieniądze gotówką wypożyczane, — ani płacić, ani zwracać nie będzie.

Kraków d. 28 Maja 1848 r.

(3r.) Rajmund *Pinkas.*